

Naturromantisk kultur

Edvinsson, P. & Olsson, B. med Clas Källander. 2015. *Fjärilsmannen*. – Natur och Kultur. Format 24 x 19 cm. 176 sidor. ISBN: 9789127143098. Pris 227 SEK, fri frakt (Adlibris, november 2015).

I **Fjärilsmannen** får vi möta samlaren Clas Källander. Texten är skriven av Peder Edvinsson och bilderna är tagna av Bobo Olsson. Samlare som Clas Källander ägnar all sin vakna tid åt fjärilar och hans hem utanför Uppsala har formats efter fjärilsintresset, precis som hans sommarbostad: en stor, gammal Cheva inredd som laboratorium och med sovplats och fångstutrustning. År 1955 fångade han sin första fjäril sju år gammal och har sedan dess levt för och med sin hobby. Åtskilliga av hans fynd har sedan rapporterats i denna tidskrifts årliga fjärilsrapporter.

I bokens förord beskriver Peder hur han och Bobo blev intresserade av nördén till fjärilssamlare genom ett radioreportage 2008. Vid det första mötet med Clas svarade denne att någon gemensam bok kunde det inte bli tal om! Han hade redan fullt upp med sitt jobb som docent i virologi och fjärilarna. Men efter att ha fått visa och berätta om sina fjärilar kunde samarbetet sätta igång. Och nu är boken publicerad!

Ett trevligt avsnitt om Clas som person och samlare följer. Fjärilssamlande från 1700-talet fram till våra dagar, fynd av nya arter och arter som försvunnit i och med människans exploaterande ger en livfull inblick i ekologi och kultur.

I kapitlet Expedition får vi följa med till många besökta lokaler. Clas jämgamla kusin Kalle Källander är trogen följeslagare, och så även Nils Ryrholm. Äventyr och fångstmetoder i nordliga nejder förnöjer läsandet. Ekologitankar genomsyrar stycket. Ett klart läsvärt kapitel, åtminstone för dig som själv samlat på kända lokaler och framför allt i fjälltrakterna.

I cirka en tredjedel av boken tas ett antal fjärilsarter upp med snygga bilder och tillhörande text på en eller två sidor vardera. Urvalet av arterna verkar vettigt. Grupper som tas upp är bland annat malar, glasvingar, mott, spinnare, svärmare, mätare och flyn. Bilderna av dessa arter är tilltalande – detaljrika på svart bakgrund. Bra Bobo!

Ett etikavsnitt är behövligt i denna typ av bok. Inventering och samlande anses ju av många vara kontroversiellt, precis som all jakt. Mängden djur som hamnar i samlarnas lådor är bara en bråkdel av alla individer som körs ihjäl i trafiken eller som dras till kvicksilverlamporna längs vägarna och blir till föda åt fåglar och fladdermöss. Skådare och samlare ligger ofta på kollisionskurs, vilket har hämmat öppenheten i tidens snabba rapporteringsmiljö. Dessa problem behandlas på ett utmärkt och ödmjukt sätt.

Det sista kapitlet heter Samla, med underrubrikerna Håvar, Burkar, Lampor, Dukar, Ljusfällor, Betesfällor, Föda upp larver, Preparering – alla blandade med okommenterade, adekvata bilder. En källa att ösa ur, både för oss nördar men även för nybörjare – och då inte enbart som fjärilssamlare.

En annorlunda fjärilsbok. Visst! Men ett alldeles utmärkt komplement till den mängd av fin bestämmingslitteratur och referensverk som finns idag. Rekommenderas!

Bengt Andersson